

Ahlak ve Ahlak Felsefesi Nedir?

Ahlak ve Ahlak felsefesi ayrımı

Ahlak felsefinin temel kavramları

Kişi ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?

Ahlaki eylemin amacı nedir?

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

AHLAK NEDİR?

Belirli bir toplumda,
belirli bir zamanda
geçerli değer yargıları,
gelenek ve görenekler,
kurallar bütünüdür.

AHLAK FELSEFESİ

Ahlakın ne olduğunu, insan
eylemlerinin dayandıkları te-
melleri, iyi ve kötü eylemlerin
nedenini inceler.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

ARAŞTIRAN

SORGULAYAN

ELEŞTİREN

**MERAK
EDEN**

DÜŞÜNEN

AHLAK

- Ahlak kuralları belirli bir yer ve zamanda geçerli, öznel ve göreceli değer yargılarıdır.
- Ahlak kural koyucudur. (Normatiftir) Yaptırımını kınama, ayıplama, toplumdandırılma vb.
- Somuttur, Pratikdir.

AHLAK FELSEFESİ (ETİK)

- Ahlak felsefesi ahlaki felsefi açıdan inceleyen ve açıklayan felsefe disiplini.
- Ahlak gibi öznel değil evrenseldir.
- Ahlak felsefesi kural koyucu değildir. (normatif değildir)
- Soyut ve teoriktir.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

MSÜ-2018

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi “ahlak”ın değil “ahlak felsefesi”nin alanına girer?

TYT-2019

?

?

Buna göre Levinas ahlaki değerlendirilmenin amacı olarak aşağıdaki kavramlardan hangisini vurgulamaktadır?

- A) Ölçülülük B) Mutluluk C) Sorumluluk
D) Fayda E) Dinginlik

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

İYİ

Ahlakça değerli olan, Toplumca yapılması istenen ve onaylanan eylemlerdir.

KÖTÜ

Ahlakça değerli olmayan, Toplumca yapılması istenmeyen ve onaylanmayan eylemlerdir.

ÖZGÜRLÜK

Herhangi bir dayatma ve baskı olmaksızın insanın kendi iradesi ve aklını kullanarak davranışta bulunmasıdır.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

SORUMLULUK

İnsanın bilerek isteyerek yaptığı veya seçtiği davranışın sonuçlarını üstlenmesidir.

VİCDAN

İnsanda iyi ile kötüyü ayıran yeti, bir tür içsel sestir. İç mahkeme, adalet terazisidir.

ERDEM

Kişinin sürekli ahlakça "iyi" görülen davranışlara yönelmesidir. Ör: Adalet, Cömertlik, Bilgelik

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

ÖDEV

Ahlaki eylemin ahlak yasasına uygun olarak yapma zorunluluğudur.

AHLAK YASASI

Uyulması ahlak açısından gerekli olan genel geçer kurallardır.

AHLAKİ KARAR

Ahlak yasalarına uygun olarak özgürce karar vermektir.

AHLAKİ EYLEM

Ahlaki kararın eyleme geçmiş halidir. Ahlaki eylem ahlak yasasına uygun olmalıdır.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

**KAVRAMLARI YOKSUL BİR KİŞİYE
YARDIM EDİP ETMEME EYLEMİ
ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRELİM**

İYİ

> **Yoksul bir kişiye yardım etme**

KÖTÜ

> **Yoksul bir kişiye yardım etmeme**

ÖZGÜRLÜK

> **Her ikisinden birini seçme**

SORUMLULUK

> **Yardım edip etmemenin doğuracağı
sonuçlara katlanma**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

VİCDAN

Yardım etmemenin kötü olduğunu gösteren güç

ERDEM

Yardım etmeye yönelme

AHLAK YASASI

“Yardım etmelisin” şeklindeki buyruk

AHLAKİ KARAR

Bu buyruğa uyararak yardım etmeyi isteme

AHLAKİ EYLEM

Bu buyruğa uyararak yardım etme

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

AHLAK FELSEFESİNİN TEMEL SORULARI

01

İyi ve kötünün ölçütü nedir?

02

Ahlaki eylemlerimizin dayandığı temel ilke nedir?

03

İnsan eylemlerinde özgür müdür?

04

Ahlaki eylemin bir amacı var mıdır?

05

Evrensel ahlak yasası mümkün müdür?

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

AYT-2021

?

?

Bu parçadaki görüşleriyle
Protagoras'ın aşağıdaki sorulardan
hangisini tartıştığı söylenebilir?

A) Evrensel bir ahlak yasasından
bahsedilebilir mi?

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

AHLAK FELSEFESİ

**İYİ VE
KÖTÜNÜN**

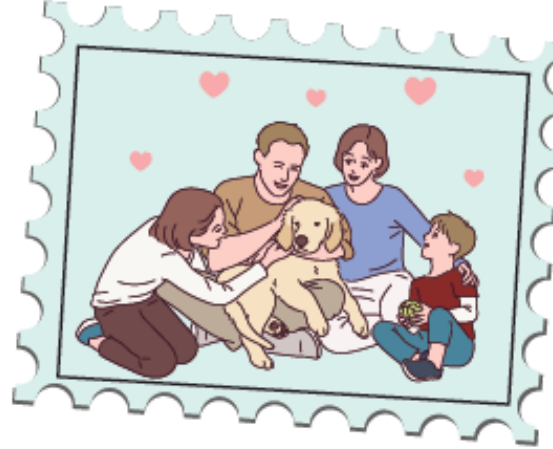
ÖLÇÜTÜ

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

İYİ VE KÖTÜNÜN ÖLÇÜTÜ

- ❖ “İyi” olarak nitelendirilen bir şey kendi doğası itibariyle mi iyidir, yoksa pratikteki sonuçları itibariyle mi iyidir?
- ❖ Ahlak konusunu ele alan filozoflar, neyin iyi neyin kötü olduğu, iyi ve kötünün ne olduğu konusunda farklı ölçütler ortaya koymuşlardır. Pragmatistlere göre, iyinin ölçütü, “fayda”dır; hedonistlere göre, “haz”dır. Kant’a göre, iyinin ölçütü, ödevden doğan evrensel ahlak yasalarıdır. Kant için iyi ve kötü, davranışları ortaya çıkaran niyete bağlıdır. Dini inançlar, iyi ve kötünün ölçütü olarak Tanrı’nın koyduğu kuralları gösterirler. Yani bir eylem, Tanrı’nın bildirdiği kurallara uygunluk gösteriyorsa iyi, aksi durumda kötüdür.
- ❖ Öte yandan iyi ve kötü, nesnel yapıda mıdır yoksa öznel midir, bu da ayrı bir tartışma konusudur. Bazı ahlak filozoflarına göre, iyi, kişilere göre değişmez, nesnel yapıdadır; bazılarına göre öznel yapıdadır, görecelidir.
- ❖ Toplumda yerleşik olan genel kanaate göre, toplumun ahlaki değerlerine uygun olan eylemler iyi; toplumun ahlaki değerlerine uygun olmayan eylemler kötüdür.

Mutluluk, yalnızca kendi başına iyidir. İnsan, mutluluğu, başka bir şey için değil, bizzat kendi doğası iyi olduğu için ister.

Niçin ameliyat oluruz? Sonucunda sağlıklı bir hayat sürmeyi umduğumuz için. Demek ki, bir ameliyat, kendi başına iyi değildir; sonuçları itibariyle iyidir.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

KİŞİ AHLAKİ EYLEMDE BULUNURKEN ÖZGÜR MÜDÜR?

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

İnsanlar ahlaki bir eylemde bulunurken özgür değildir. Çünkü özgürlük bir yanılsamadır. Kişi özgür olduğunu ve yaptığı seçimleri de özgür iradesiyle yaptığını zanneder. halbuki bu bir aldatmacadır.

Çünkü eylemlerimiz daha önceden belirlenmiştir. Gerek doğa gerek toplum gerekse bireyin kendisinden kaynaklanan nedenlerden dolayı. O halde özgür değilsek sorumluda değiliz.

DETERMINİZM

Neden-sonuç ilişkisi
Evrende her olayın
bir nedeni vardır.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

**ÇIKMIŞ
SORULAR**

AYT-2018

?

?

SORU

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

PARÇA

Parçada-Determinizmin görüşleri verilmiş

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Kişi ahlaki eylemde bulunurken tamamen özgürdür. onu sınırlayan hiçbir güç yoktur. bu yüzden de kişi eylemlerinden dolayı sorumludur.

İNDETERMINİZM

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

“
Kişi bilgi ve deneyimle kendini geliştirdiği oranda özgürdür. Özgürlüğün kaynağı bireyin kendisidir. birey kendini ne kadar geliştirir, bilinçli ve kültürlü olursa o kadar özgürleşir.

Yani kişiliği gelişmiş olan bireyler hem kendi değerlerini oluşturur hem de ahlaki özerkliğe sahip olurlar..

OTODETERMINİZM

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

Bireylerin davranışlarında hiçbir toplumsal kısıtlamanın olmaması gerektiğini savunan siyasal bir görüştür.

Bireylerin özgürlük alanları korunmalı ve bireyler yasal çerçevede istedikleri gibi yaşayabilmelidir. ne devlet nede başka bir güç bireyin özgürlük alanına müdale etmemelidir.

LIBERTERYANİZM

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

İNDETERMİNİZM

insanın özgür oluşunu doğadaki neden-sonuç ilişkisine zorunlu bir bağlılığı olmadığı biçiminde açıklar.

LİBERTERYANİZM

insanın özgür oluşunu, devlet ve toplumsal otoriteye karşı, bireyin doğuştan getirdiği yaşama hakkı, inanç ve vicdan özgürlüğü, özel yaşamın gizliliği gibi hak ve özgürlüklere dayandırarak açıklar.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

İnsanların eylemleri önceden doğaüstü bir güç tarafından belirlenmiştir. Bu yüzden ne olaylara etki edilebilirler nede başlarına gelecek olanı değiştirebilirler.

Dolayısıyla birey eylemlerinde özgür değildir. bundan dolayı eylemlerinden sorumluda değildir.

FATALİZM

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

DETERMINİZM

insanın özgür olmayışını doğal güçlere (neden-sonuç ilişkisine) bağlar. Determinizme göre, sonucun değişmesi nedenlerin değişmesine bağlıdır

FATALİZM

insanın özgür olmayışını doğal güçlere değil, doğaüstü güçlere (Tanrı) bağlar.
•Fatalizme göre, her şeyin bir nedeni vardır, fakat insanın bu nedenleri değiştirebilme gücü yoktur.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

**KİŞİ AHLAKİ EYLEMDE BULUNURKEN
ÖZGÜR MÜDÜR?**

DETERMİNİZM

**ÖZGÜR
DEĞİLİZ**

01

İNDETERMİNİZM

ÖZGÜRÜZ

03

OTODETERMİNİZM

**ÖZGÜRLÜK
KİŞİYE BAĞLI**

05

LİBERTERYANİZM

**BİREY
KİSTLANMAMALI
ÖZGÜR OLMALI**

02

FATALİZM

**ÖZGÜR
DEĞİLİZ**

04

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

**ÇIKMIŞ
SORULAR**

MSÜ-2022

?

?

SORU

Hâkimin bu yanıtı aşağıdaki görüşlerden hangisine örnek oluşturur?

PARÇA

Parçada- hakim kişinin eylemlerinde özgür olduğunu vurgulamış

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

ÇIKMIŞ SORULAR

MSÜ-2020

?

?

SORU

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

PARÇA

Parçada-insanın ahlaki eylemde bulunurken özgür olup olmadığı tartışılmış

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

AHLAKİ EYLEMİN AMACI NEDİR?

1 **Mutluluktur.**

2 **Hazdır.**

3 **Bilgili olmaktır**

4 **Ölçüdür.**

5 **Faydadır.**

6 **Ödevdir.**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

**EVRENSEL AHLAK
YASASININ OLMADIĞINI SAVUNANLAR**

““

Ahlaksal eylemin amacını mutluluktur. Mutluluğu sağlayan ise faydadır. Faydalı ve zararlı olmak kişiden kişiye değiştiğinden evrensel bir ahlak yasası olamaz.

En değerli eylem bireye en fazla yarar ve iyilik sağlayan eylemdir. Kişiyeye yaralı olanı iyi, zararlı olanı kötü olarak gören bir yaklaşımdır.

Temsilcileri W.James Ve J.Dewey

””

““

Hedonizm ahlaksal eylemin amacını haz olarak görür. Haz, insanın yaşadığı bir anlık zevktir, hoşlanmadır. İnsan, sadece kendi yaşadığı ve tattığı hazları bilebilir. Başkasının duyduğu hazı bilemez.

Ve haz duyulan şeylerde kişiden kişiye değişir. Bu nedenle hedonizm (haz ahlakı) evrensel bir ahlak yasasının varlığını reddeder.

Temsilcileri Aristippos ve Epiküros'tur. Aristippos maddi hazları önemserken, Epiküros manevi hazları önemser.

””

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

**ÇIKMIŞ
SORULAR**

TYT-2020

?

?

SORU

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

PARÇA

Parçada-Epiküros'un Haz anlayışı anlatılmış

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

“

Bireye ve bireysel iradeye önem veren yaklaşımdır. Bireyin doğuştan getirdiği özgürlük hakkını engelleyecek her şey kötüdür.

Başta devlet olmak üzere tüm baskıcı kurumlar ortadan kaldırılmalıdır. Buna göre bütün toplumsal kurumlar (ahlak, aile, din v.b.) ve değer sistemleri ile birlikte devlette yıkılması gerekli olanlar arasındadır.

Herkesin ortak çıkarından bahsetmek mümkün değildir bu nedenle evrensel ahlak yasası olamaz. Temsilcileri Proudhon Bakunin, Kropotkin, Stirner

”

ANARŞİZM (KURAL TANIMAZLIK)

“

Hiçbir ahlaki değer kabul edilmeyip, Toplumdaki tüm değerlerin reddedilmesidir. Temsilcileri: Gorgias ve Nietzsche'dir.

Nietzsche göre modern insanın benimsediği değerler çökmüştür. Bu nedenle eski değerler yıkılıp yerine yeni değerler oluşturulmalıdır. Oluşturulan değerlerde ayak-takımın değil üst insanın değerleridir. Üst insan sorgulamalar eleştiriler sonucunda kendi aklını kullanarak kendi değerlerini oluşturur.

Tüm insanlar için ortak değerler ve ahlaki ilkeler yoktur. Bu yüzden evrensel ahlak yasası olamaz. Ahlak bir deli gömleğidir.

”

NIHİLİZM (Hiççilik)

FELSEFE**TYT-AYT
KAMPI**

“

Bireysel özgürlük önemlidir. İnsan kendi özünü kendi oluşturur. İnsan önce var olur sonra kendi seçimleriyle kendi değerlerini kendi oluşturur.

Temsilcileri: J.P. Sartre ve Kierkegaard'tır.

Sartre göre insan doğuştan iyi, kötü, suçlu, dürüst değildir. özgürce yaptığı eylemlerle iyi, kötü gibi ahlaki değerler oluşturur. bu nedenle herkes için geçerli ahlaki değerler yoktur.

”

Egzistansiyalizm
Varoluşçuluk

“

Bu görüşe göre insan doğası gereği bencildir Çünkü insanda egemen olan temel güdü “ben sevgisidir” Kişinin kendi benine, çıkarına, isteğine uygun davranış ahlaklılığın ölçütü olarak görülürse, bu da kişiden kişiye değişeceği için tüm insanlar için geçerli bir ahlak yasasından söz edilemez.

En önemli temsilcisi T.Hobbes'tur. Ona göre her insan doğuştan bencildir kendi çıkarı ve mutluluğunu düşünür.

Kısacası “insan insanın kurdudur” der.

”

EGOİZM
(BENCİLLİK)

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

MSÜ-2018

?

?

Bu parçada dile getirilen görüş
aşağıdaki filozoflardan hangisine
aittir?

- A) Hobbes B) Locke C) Aristoteles
D) Rousseau E) Platon

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

EVRENSEL AHLAK YASASININ OLMADIĞINI SAVUNAN YAKLAŞIMLAR

01

HEDONİZM

Haz
Epiküros
Aristippos

02

PRAGMATİZM

Fayda
W.james
J.Dewey

03

ANARŞİZM

Bireysel Özgürlük
Düzensizlik
Proudhon
Stirner

04

NIHİLİZM

Tüm değerlerin
reddedilmesi
F.Nietzche
Gorgias

05

EGOİZM

Bencilik
T.Hobbes

06

EGZİSTANYALİZM

Varoluş özden
önce gelir.
Bireysel İrade

FELSEFE

TYT-AYT KAMPI

EVRENSEL AHLAK YASAĞI VARDIR

UTİLİTARİZM

ENTÜİSYONİZM

ERDEM AHLAKI

ÖDEV AHLAKI

**AHLAKSAL
DETERMİNİZM**

ÖZNEL

TEMELDE

VARDIR

NESNEL

TEMELDE

VARDIR

FELSEFE

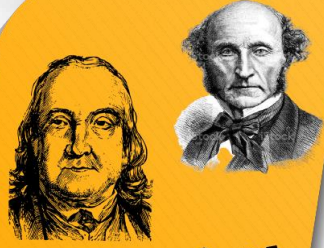
**TYT-AYT
KAMPI**

ÖZNEL TEMELDE VARDIR

Evrensel ahlak yasası insan için ve insanla birlikte vardır. Ancak bu yasa, insana dışarıdan empoze edilmez. Evrensel ahlak yasasının varlığı, insanın iç dünyasından kaynaklanır.

İnsanın kendi iç dünyasında (ruhsal yapısında) belirlenen yasa, sonuçta onun neyi yapıp neyi yapmayacağını ortaya koyan bir buyruk hâlinde karşısına çıkar. İnsanın bu yasaya uyması iyi davranışlarının, uymaması ise kötü davranışlarının nedenidir.

UTILİTARİZM

Tek bir insanın değil herkesin faydası düşünülmelidir. eylemlerde olabildiğince çok insanın mutluluğu ve yararı gözetilmelidir.

Temsilcileri: J.Bentham ve S.Mill

Bentham'a göre genelin faydasını düşünerek hareket edilirse evrensel ahlak yasasına uymuş oluruz. utilitarizm çoğunluğun faydasını ön plana alırken Pragmatizm bireyin faydasını ön plana alır.

ENTÜİSYONİZM

İyi ve kötünün ölçütü sezgilerdir.

Sezgilerine göre hareket eden birey ahlaki olanı yapmış olur.

Temsilcileri H.Bergson ve Gazali

Hayat sürekli akış halindedir. Bunu akıl değil, sezgi anlayabilir. Bu akışta iyi ve kötünün ne olduğunu ancak sezgi bilebilir. sezgisiyle eylemde bulunan insan evrensel ahlak yasasına da uymuş olur.

FELSEFE

TYT-AYT KAMPI

**NESNEL
TEMELDE
VARDIR**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

OBJEKTİF TEMELDE KABUL EDENLER

Evrensel ahlak yasası vardır ve bu yasa insanın kendisi tarafından belirlenmez. Varlığını insanın dışında bir temelden alır.

Evrensel ahlak yasası

Ayrıca evrensel dinler(İslamiyet, Hristiyanlık, Musevilik) ve tasavvuf düşüncesinde evrensel bir ahlak yasasını kabul etmektedir

Evrensel ahlak yasası

Yani bu yasa kaynağı itibariyle kişiye bağımlı olmayan objektif (tarafsız) bir yasadır. Objektif bir evrensel ahlak yasasını savunanlar ise; Sokrates, Platon, Farabi, Spinoza, İ. Kant'dır.

Evrensel ahlak yasası

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

ERDEM AHLAKI

insanın mutlu olabilmesi için gerekli olan ahlaki davranışın bilgi ile elde edilebileceğini savunan bir yaklaşımdır.

Temsilcileri: Sokrates, Platon, Aristoteles, Farabi

Ahlaki eylemin amacı mutluluk, kaynağı bilgidir. Bilgi erdemdir, bilgi doğru eyleme, bilgisizlik kötü eyleme götürür. Hiçkimse bilerek kötülük yapmaz; kötülüğün kaynağı bilgisizlik yani cahilliktir.

Platon'a göre ahlak, en yüksek ve evrensel, değişmez idea olan "iyi ideasına" uygun olarak davranmaktır. böylece ahlaki açıdan en yüksek hedef olan mutluluğa erişilir.

Aristoteles'e göre en yüksek iyi mutluluktur, mutluluğun temelinde de bilgi vardır. mutluluğun ölçütü orta yolu bulmaktır.

Farabiye göre insan davranışlarının amacı iyi olmalıdır. Tanrının yasalarına uygun olarak yapılan davranışlar iyi, bunlara uymamak ise kötüdür.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

AHLAKSAL DETERMİNİZM

B.Sipinoza tarafından geliştirilmiştir. Ona göre evrensel ahlak yasası, insanın bilincine vardığı, bilgisine ulaştığı Tanrı kavramıyla temellenir. herşey Tanrının yasalarına göre bir zorunluğa göre işler. Raslantıya yer yoktur.

insan bu zorunluluğu kavrayıp tutkularından uzaklaştığında insan özgürleşir. Evrensel ahlak yasası, insanın doğa düzenin bir parçası olduğunu kavrayıp buna uygun davranmasıdır.

ALFA

FELSEFE

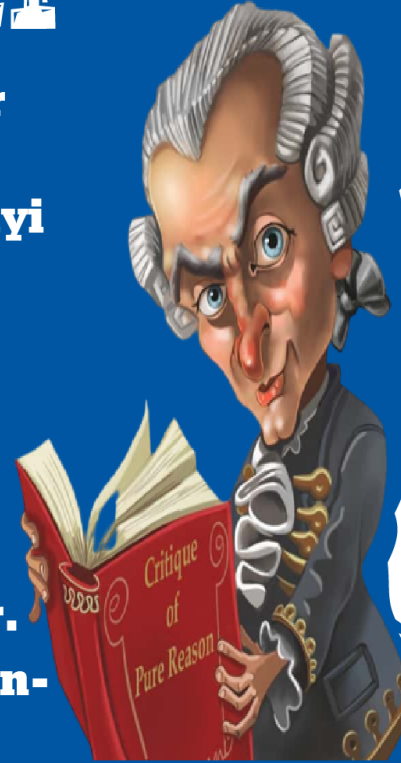
**TYT-AYT
KAMPI**

ÖDEV AHLAKI

Ahlaki eylemin amacı ödevdir. Ödev çıkar gözetmeden, iyi niyetle ahlak yasalarına uymaktır. Ahlaki eylemlerde sonuç değil iyi niyet önemlidir.

“ÖDEV” yapmayı kendi isteğimizle üstlendiğimiz koşulsuz kaynaktır.

Kant’ın ödev ahlaki yasaları “yapmalısın, etmelisin, uymalısın” biçiminde emrecidir. Kant, hazzı ve faydayı amaçlayan ahlak anlayışını reddeder.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

MSÜ-2021

?

?

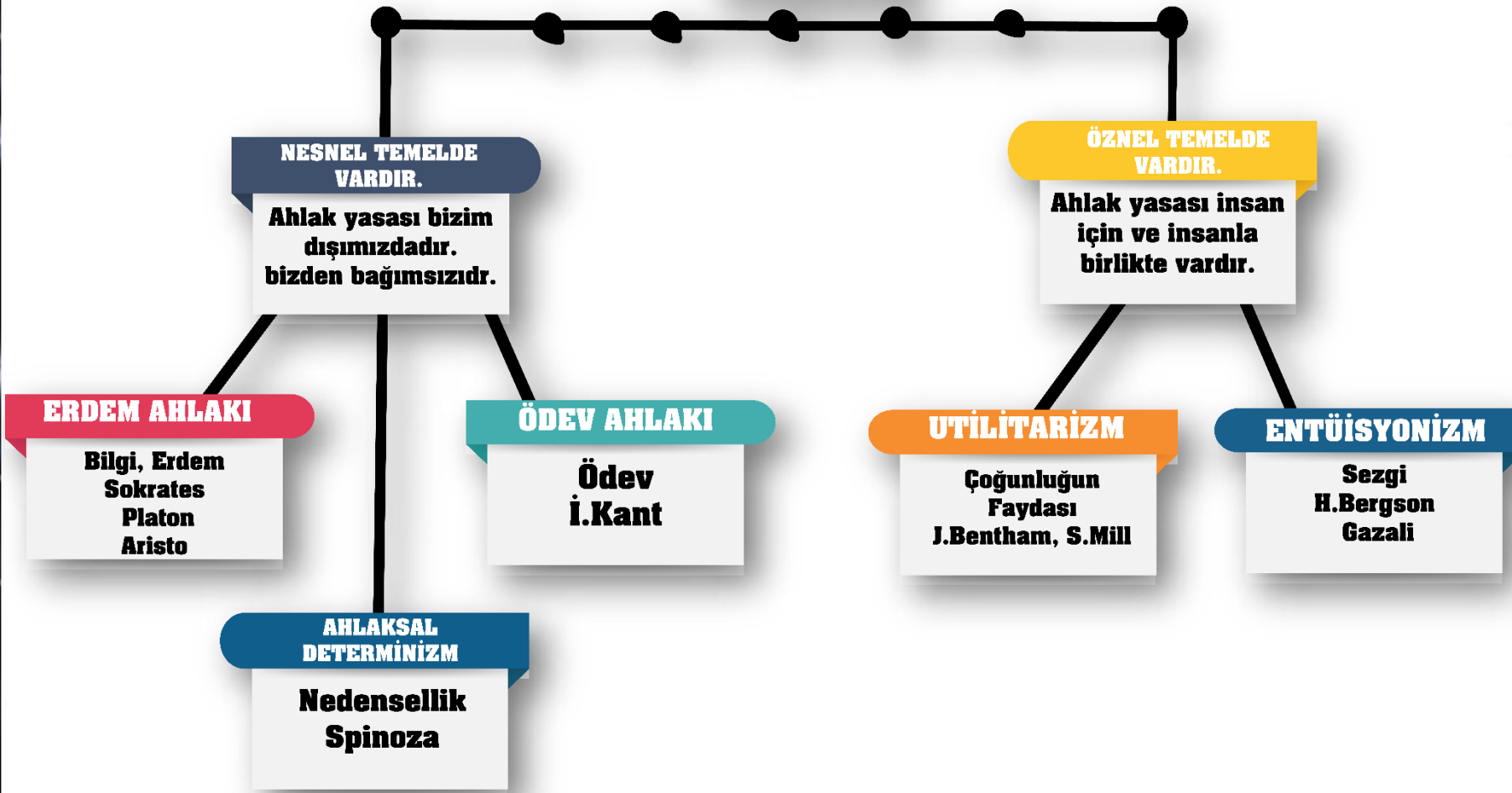
Bu davranışın, Kant'ın ahlak anlayışında ahlaki bir değere sahip olabilmesi için Emre'nin bunu hangi motivasyonla yapmış olması gerekir?

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

EVRENSEL AHLAK YASASI VARDIR

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

FELSEFE GRUBU

TYT-AYT
KONU ANLATIM VE
SORU ÇÖZÜMLERİ

FELSEFE

PSİKOLOJİ

SOSYOLOJİ

MANTIK

